

Список використаних джерел:

1. Енергетика під час війни: як системи управління активами надають ефективні рішення для енергетики. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/01/29/709143/>.
2. Як після війни Україна має відновлювати економіку та бізнес. Велике дослідження. Forbes. URL: <https://forbes.ua/money/yak-pisslya-viyni-ukraina-mae-vidnovlyuvati-ekonomiku-ta-biznes-velike-doslidzhennya-deloitte-15122022-10501>.
3. Як бізнесу залучити кошти від міжнародних фінансових інституцій. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/03/20/711411/>.
4. Hvinashvili, T. Changing the paradigm of strategic enterprise management in a digital economy. *Економічний простір*. 2021. № 172. С. 23-28.
5. Grynko T., Hvinashvili T., Filippova V. Change management in business structures under the conditions of digitalization. *Ефективна економіка*. 2023. № 5. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.5.22>.

Костюк М. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ КРИЗИ:
МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ**

У сучасному динамічному світі, де панують глобальні виклики та стрімкий технологічний прогрес, інновації стали не просто трендом, а необхідною умовою виживання та успіху для бізнесу. В умовах постійних криз, таких як пандемії, економічні потрясіння та геополітичні конфлікти, здатність адаптуватися та впроваджувати новаторські рішення є ключовим фактором стійкості та зростання компаній. Ті підприємства, які нехтують інвестиціями в інновації, ризикують опинитися на узбіччі прогресу та стати легкою здобиччю для більш прогресивних конкурентів. Швидкість технологічних змін неухильно зростає, трансформуючи бізнес-ландшафт та відкриваючи нові горизонти можливостей, але водночас створюючи й нові виклики та загрози.

Умови кризи в сучасному світі ставлять перед підприємствами низку складних завдань та вимагають від них адаптації до змін, що може суттєво вплинути на їхню конкурентоспроможність та стабільність. Однією з основних складових успішної стратегії розвитку бізнесу в умовах кризи є управління ризиками. Підприємства, які працюють в умовах кризових ситуацій, повинні розробляти та впроваджувати ефективні стратегії розвитку, які дозволять їм

вижити та процвітати навіть в найскладніших умовах Міжнародний аспект кризи передбачає аналіз та реакцію підприємств на глобальні тенденції та зміни в економіці світу. Підприємства повинні бути готовими до впливу глобальних факторів на їхню діяльність, таких як зміни валютних курсів, геополітичні конфлікти, а також зміни в міжнародній торгівлі та економічній інтеграції. Розвинені міжнародні стратегії можуть включати диверсифікацію ринків, пошук нових експортних напрямків, а також підвищення конкурентоспроможності на міжнародних ринках

Національний аспект кризи включає в себе ризики, пов'язані з внутрішніми політичними, економічними та соціальними змінами у країні. Зміни в законодавстві, підвищення податкового тиску, зміна споживчого попиту або зміни у регулюванні можуть значно вплинути на функціонування підприємств. Тому важливо для підприємств мати гнучкі стратегії, що дозволять їм швидко реагувати на зміни у внутрішньому середовищі.

Загальна стратегія розвитку бізнесу в умовах кризи передбачає не лише адаптацію до змін, а й активне управління ризиками на всіх рівнях діяльності. Концепція формування системи управління ризиками містить чотири етапи. Перший етап – це аналіз основних видів ризиків, що входять в комплекс ризиків підприємства, визначення сили їх впливу та визначення найбільш значимих видів. Другий етап — це визначення рівнів ризиків та можливих величин втрат. Третій етап полягає в визначенні раціонального методу управління з метою забезпечення контролю над ситуацією ризику, і при необхідності, виявлення джерел відшкодування можливих сум втрат. Четвертий етап представляє собою визначення ефективності управлінських рішень [1].

Додатково, у сучасному світі, для ведення бізнесу, додаються ризики військових конфліктів та ймовірних санкцій (через підтримку країни-агресора) або продовження бізнесу в країні-агресорі. При введенні воєнного стану, головним ризиком є невизначеність, руйнування інфраструктури, ризики банкрутства. Також в умовах воєнного стану часто вводяться нові правила та обмеження, які можуть впливати на діяльність підприємств [2-3].

Теоретичний аналіз міжнародних компаній які продовжують бізнес у країнах-агресорах, показує, що кількість клієнтів зменшується після публікації подібної інформації у ЗМІ та з'являються ризики ймовірних протестів проти компанії,

а також банкрутства. Однак, застосування рекомендацій, таких як повна зупинка бізнесу у країні агресорі, іноді надає зворотній ефект – збільшується кількість клієнтів. Для практичного аналізу необхідний доступ до КРІ компаній, які продовжили вести бізнес у країнах-агресорах, визначення їх показників кількості продажів та клієнтів. Також необхідно знайти компанії, які отримали збитки за поточний рік, через ведення діяльності у країнах-агресорах та провести подібний аналіз, для виявлення закономірностей, що призвели до збитків.

Список використаних джерел:

1. Ризикогенність та страхування в аграрній сфері (теорія, практика): колект. монографія За заг. ред. д.е.н., проф. Є.І. Ходаківського. Житомир: Полісся, 2013. 323 с. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/2858/5/Ryzykohennist_ta_strakhuvannia.pdf
2. Стащук О., Шостак Л., Булик Д. Банкрутство підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. № 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1801>.
3. Гринько Т., Вознюк О. Оцінка фінансового потенціалу підприємства-боржника в процедурі банкрутства. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. 2021. Вип. 12 (24). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/600>.

Кулиш Р. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

Державні спеціалізовані органи регулювання торгівлі в Україні відіграють ключову роль у контролі за торговельною діяльністю, забезпечуючи виконання законодавства та здійснення нагляду за різними аспектами торгівлі. Їх функції та завдання охоплюють широкий спектр аспектів, що включають в себе економічний, правовий, санітарний, фінансовий та інші аспекти торговельної сфери.

Однією з основних функцій спеціалізованих державних органів є забезпечення виконання законодавства в галузі торгівлі. Вони мають право розробляти та впроваджувати нормативні акти, які регулюють різні аспекти торговельної діяльності, такі як умови торговельних операцій, права та обов'язки сторін, а також вимоги до товарів та послуг.

Ще однією важливою функцією є нагляд та контроль за дотриманням суб'єктами господарювання встановлених правил та стандартів. Це включає